

Referanse:

Lønnve, O. J. 2020. Naturverdier for lokalitet Rud, registrert i forbindelse med prosjekt Fuktskog 2019. NaRIN faktaark. BioFokus. (Weblink til alle bildene fra lokaliteten: <https://biofokus.no/narin/?nid=7770>)

Referansedata

Fylke: Akershus
Kommune: Ullensaker, Gjerdrum
H.o.h.: moh
Areal: 671 daa

Prosjektilhørighet: Fuktskog 2019
Inventør: OJL
Vegetasjonsone: sørboreal
Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon

Sammendrag

Undersøkellesområdet ble kartlagt den 23. og 25 oktober 2019 av Ole J. Lønnve (BioFokus) i forbindelse med kartlegging av fuktskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet. Det avgrensede forvaltningsforslaget ligger langs elva Leira både i Ullensaker og Gjerdrum kommuner i Akershus (Viken). Leira utgjør kommunegrensen mellom Ullensaker og Gjerdrum. Hele undersøkelsesområdet ble kartlagt, unntatt den smale stripen langs Leira på Gjerdrum-siden. Denne ble kun avstandsbedømt.

Forvaltningsforslaget har fattig berggrunn, men spesielt marine løsmasser dekker hele området. Skogen vokser på høy bonitet, og det er vegetasjonsgradienter fra flompåvirket skog, høgstadegranskog til lågurtskog. Langs spesielt Leira forekommer betydlige partier med flommarkspregede gråor-heggeskog. Tresjiktet er grandominert over store deler av området, men med stedvis betydelig innslag boreale løvtrær som bjørk, osp, rogn og selje. Av edelløvtrær ble hassel, spisslønn og hegg registrert. Hassel kun sparsomt tilstede i de øvre kantområdene mot øst. Noe spisslønn forekommer enkelte steder. Samlet anses området å ha middels variasjon i treslag og topografi. Det skårer middels på gamle bartrær og amle løvtrær. Gamle edelløvtrær skårer den lavt på. Forvaltningsforslaget skårer middels parameteren rikhet, på topografisk variasjon og vegetasjonsvariasjon og treslagsvariasjon. Området skårer imidlertid høyt på størrelse.

Skogstrukturen er preget av flere partier med spesielt død granved i partier langs bekkedalene og lisdene. Også død løvved forekommer. Død ved forekommer i de fleste nedbrytningsstadier, men det er overvekt av middels til forholdsvis lite nedbrutte læger. Kontinuiteten til elementet død ved vurderes til middels.

Omtrent dekker rundt en fjerdedel av forvaltningsforslaget av den biologisk viktige naturtypen gammel granskog, og flere kjerneområder er avgrenset. Også flommarksskog dekker mindre arealer i tillegg til gråor-heggeskog (langs bekkene). Skogen ellers i området må karakteriseres som yngre, og innen forvaltningsforslaget er det partier med ung- og hogstpåvirket skog. Det var pågående hogst i området i oktober 2019. Graden av urørthet totalt sett vurderes derfor til lav. Lokalitet Rud anses som et middels arrondert område.

Det er registrert enkelte rødlistearter og signalarter på død ved. Potensialet for ytterligere interessante artsforekomster tilknyttet død ved vurderes som forholdsvis godt. Både for rødlistede vedlevende sopp på granved og insekter. Artsmangfoldet vurderes til middels.

De største kvalitetene ved området er kombinasjonen av områdets beliggenhet (Lavlandet på Østlandet), forekomsten av relativt lite påvirket skog på høy bonitet og død ved-mengden. Basert på registreringene vurderes til lokalt 3 poeng.

Forvaltningsforslaget vil i høy grad bidra til inndeckning av mangler i skogvernet (Framstad et al. 2017). Området dekker i første rekke opp viktige mangler knyttet til inndeckning av flommarksskog og høyproduktiv og lavereliggende grandominert skog og god restaureringspotensial på grunn av høy produktivitet.

Feltarbeid

Feltarbeidet ble utført av Ole J. Lønnve, BioFokus i siste halvdel av oktober 2019. Så godt som hele området ble kartlagt. Det ble brukt to dager på feltarbeidet.

Tidspunkt og værets betydning

Det var lettskyet oppholdsvær under feltarbeidet.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Undersøkelsesområdet er valgt ut for kartlegging i forbindelse med kartlegging av fuktskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet.

Beliggenhet

Undersøkelsesområdet ligger både i Ullensaker og Gjerdrum kommuner i Akershus (Viken). På Ullensaker-siden ligger området vest for gårdene Rud og Lystad, litt nord for Kløfta. På Gjerdrum-siden ligger området ved gården Rogstad. Elva Leira drenerer gjennom området. Leira utgjør også kommunegrensen mellom Ullensaker og Gjerdrum kommuner.

Naturgrunnlag

Topografi

Området består av flere mindre ravnedaler som drenerer ut i Leira. Lisidene er forholdsvis bratte (20-30 m stigning fra elva). I bunn av ravnedalene drenerer flere mindre bekker.

Geologi

Berggrunnen består av granittisk til tonalittisk gneis, glimmerskifer og metasandstein, amfibolitt. Som regel migmatittisk med slirer, linser eller mindre kroppar av granitt og pegmatitt. Løsmassene består av finkornige, marine avsetninger med mektighet fra 0,5 m til flere ti-tall meter. Avsetningstypen omfatter også skredmasser fra kvikkleireskred, ofte angitt med tilleggsymbol. Det er få eller ingen fjellblotninger i området.

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: OC-Overgangsseksjon, vegetasjonsone: sørboreal .

Området ligger i sin helhet i Sørboreal vegetasjonssone.

Klima

Nedbørmessig ligger undersøkelsesområdet i en region der det i snitt faller mellom 125 og 150 mm. nedbør i året. Forholdsvis varme somre og kalde vintre er generelle trekk i denne regionen.

Økologisk variasjon

Den økologiske variasjonen vurderes samlet sett til **. Spennet i vegetasjonstyper er ikke veldig stort, men det er en del topografisk variasjon, særlig på litt mindre skala. På større skal går variasjonsgradienten dalbunnen langs Leira og andre mindre bekkertil de øverste partiene av lisidene mellom disse dalene. På mindre skala går de mindre bekkene i svinger, og det er partier med masseutglidninger langs disse. I tillegg er det partier som er sterkt preget av flom, spesielt langs Leira. Vindfall av ulik alder, der rotsystemene er røsket opp, skaper også variasjoner i terrenget. Uten at dette er målt, kan man også anta at det er en luftfuktighetsgradient fra dalbunnene og langs Leira opp til de øverste partiene av lisidene.

Vegetasjon og treslagsfordeling

forvaltningsforslaget har vegetasjonsgradienter som går fra flatene langs Leira og mindre bekker til øverst i lisidene. Flompåvirket vegetasjon finnes i mindre partier langs Leira. Flommarkskog er en rødlistet naturtype, og er i h. t. Rødlista for arter (2018) vurdert som sårbar (VU). Gråor-heggeskog (C2b og C3a)) dominerer langs bekketrengene i området. I lisider ned mot mindre bekker inngår partier med lågutvegetasjon (B1) i de øvre delene. I dalbunnene langs bekker kommer det inn tildels store partier med høgstaudekog med utforming gran-utforming. Høgstadegranskog er en rødlistet naturtype, og er i h. t. Rødlista for arter (2018) vurdert som sårbar (VU).

Skogstruktur og påvirkning

Innenfor forvaltningsforslaget finnes flere partier med grandominert skog som kan karakteriseres som biologisk gammel. Dette er imidlertid skog på høy bonitet, og skogen vil derfor relativt rask oppnå gammelskogskarakter, selv om den ikke nødvendigvis er veldig gammel (70-100 år). Parameteren gamle bartrær vurderes derfor til **. Skogen må dessuten sies å være middels flersjiktet, og den er et resultat av naturlig foryngelse. Gamle løvtrær, spesielt av selje og osp, men også bjørk forekommer enkeltvis, spredt og i partier. Denne parameteren vurderes til **. I enkelte partier er det forholdsvis mye død ved, spesielt av gran, og i ulike nedbrytningsstadier i partier. Også langs bekker i bunn av ravnedaler er det stedvis mye død ved, spesielt av gråor. Imidlertid er skogen i overkant av ravnedalene yngre og hogst har vært utført. Død ved vurderes derfor til **. Kontinuiteten til dette elementet vurderes til **, da det er mest av død ved som er midels nedbrutt. Også tildels sterkt nedbrutte læger av gran såvel som stående og helt ferske finnes imidlertid spredt innenfor naturtypeavgrensningene. Død ved av andre treslag (boreale løvtrær) finnes spredt. Treslagsfordelingen vurderes til **. Edelløvtrær mangler stort sett, og boreale løvtrær dominerer løvresjiktet. Dog finnes noe spisslønn spredt i enkelte partier. Også hassel ble registrert. Parameteren gamle edelløvtrær vurderes imidlertid til 0, da gamle edelløvtrær ikke ble registrert.

Området har vært brukt som beite i eldre tider, og hogst har vært utført. Enkelte gamle stubber vitner om dette. De øverste delene av forvaltningsforslaget er imidlertid en del påvirket av ymse hogstingrep og området grenser mot et par hogstflater. I tillegg kan området også være noe påvirket av avrenning fra jordene i overkant mot øst. De mindre bekkene som drenerer ned i området, er dessuten påvirket i overkant (lagt i rør), og ravinesystemene som sådan har tidligere vært større, men har blitt redusert pga. bakkeplaneringer. Samlet gis imidlertid forvaltningsforslaget **.

Kjerneområder

I det følgende listes informasjon om de avgrensede kjernelokalitetene i området Rud. Nummereringen referer til inntegninger vist på kartet.

1 Leirud 1

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: B

Areal: 59daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i den 23. oktober 2019 av Ole J. Lønnve, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av fuktskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet. Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet i tråd med nyeste versjon av faktaark for natur-

typen fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2015). Rødlistestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Henriksen og Hilmo 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger Norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Det er utført MiS-registrering i området, og lokaliteten inkluderer/berører tre MiS-figurer.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et ravinesystem i tilknytning til elva Leira nord for Leirud gård i Gjerdrum kommune. Lokaliteten utgjør et par lisdere langs en liten bekk som drenerer ned i Leira. Leira utgjør grensen mot Ullensaker kommune. Mot nord grenser lokaliteten mot til dels sterkt påvirket skogsmark. Mot øst grenser den mot annen skog og Leira. Mot sør grenser lokaliteten mot skogsmark av mindre verdi. Berggrunnen består av fattige bergarter men med et tykt lag av hav- og fjordavsetninger oppå.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjøres av gammel granskog med utforming gammel lavlandsgranskog. Gran er dominerende treslag, men det er også innslag av løvtrær, spesielt selje, bjørk og gråor. Øverst i lisdene forekommer partier med lågurtvegetasjon. I de mer fuktige partiene, spesielt langs bekken, inngår høgstaudevegetasjon med bl.a. storbregner, mjødurt, enghumleblom, springfrø, sølvbunke, stornesle, skogsvinerot, engsoleie og skogsnelle.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen må karakteriseres som fleraldret. Øvre diameter på gran er rundt 50 cm målt i brysthøyde (dbh), men de fleste trærne ligger i sjiktet 25-30 cm (dbh). Flere seljer står stedvis i lisdene. Dødvod av gran, til dels enkelte grove læger og i ulike nedbrytningsstadier, forekommer jevnt i lisdene og langs bekken. Også stående død ved i form av høystubber og trær finnes. Det har det vært drevet noe hogst innenfor avgrensningen tidligere. Enkelte gamle stubber vitner om dette. Området kan også ha vært benyttet til beite før i tiden, men det er ikke spor etter dette i dag.

På befaringstidspunktet den 23. oktober 2019 ble det utført hogst i området. Deler av avgrensningen kan ha blitt berørt av denne hogsten.

Artsmangfold: Vedsoppene rynkesinn (*Phlebia centrifuga*), frynsevoksskinn (*P. unica*) og harekjuke (*Onnia leporina*) (alle NT i h. t. Norsk rødliste for arter, 2015) ble funnet på en granlæger og høystubbe av gran innenfor avgrensningen. I tillegg ble granrustkjuke (*Phellinus ferrugineofusus*), hyllekjuke (*P. viticola*) og tjærekjuke (*Ischnoderma benzoinum*) på granlæger. Orekjuke (*Inonotus radiatus*) og viftelærsopp (*Stereum subtomentosum*) ble registrert på gråor. Potensialet for forekomster av flere vedlevende interessante sopp, spesielt på død granved, vurderes som forholdsvis stort. F.eks. er det sannsynlig at både svartonekjuke (*P. nigrolimitatus*, NT) og sjokoladekjuke (*Junghuhnia collabens*, VU) potensielt kan forekomme innenfor avgrensningen. Lokaliteten har også noe potensial for enkelte insektgrupper, spesielt tovinger og enkelte grupper herbivore insekter (f.eks. sommerfugler, biller, plantesugere og planteveps) knyttet til denne type skog. Av vilt ble merker etter tretåspett registrert på en granstamme.

Fremmede arter: Rødhyll forekommer innenfor avgrensningen. Rødhyll er i h. t. Fremmedartlista (2018) vurdert til en art med svært høy risiko for spredning i norsk natur (SE).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med andre tilsvarende lokaliteter knyttet til raviner i regionen. Det er gjort interessante artsfunn i flere slike i denne regionen i de senere år.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer middels på størrelse, middels på arts mangfold og tilstand. Samlet sett vurderes lokaliteten til en viktig naturtype (B), men i øvre sjikt av denne verdien.

Skjutsel og hensyn: Skjutsel er ikke nødvendig for å opprettholde verdiene til lokaliteten.

2 Leirud 2

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: B

Areal: 43daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i den 23. oktober 2019 av Ole J. Lønne, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av fuktskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet. Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet i tråd med nyeste versjon av faktaark for naturtypen fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2015). Rødlistestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Henriksen og Hilmo 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger Norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Det er utført MiS-registrering i området, og lokaliteten inkluderer/berører to MiS-figurer.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger i et ravinesystem i tilknytning til elva Leira nord for Leirud gård i Gjerdrum kommune. Lokaliteten utgjør et forholdsvis slakt parti grandominert skog langs Leira. Leira utgjør grensen mot Ullensaker kommune. Mot nord grenser lokaliteten mot annen skogsmark. Mot øst grenser den mot Leira. Mot vest og sør grenser lokaliteten mot skogsmark av mindre verdi. Berggrunnen består av fattige bergarter men med et tykt lag av hav- og fjordavsetninger oppå.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjøres av gammel granskog med utforming gammel lavlandsgranskog. Gran er dominerende treslag, men det er også innslag av løvtrær, spesielt selje og gråor. Et mindre parti sentralt kan karakteriseres som sumpskog. Høgstaudevegetasjon, med bl.a. storbregner, mjødurt, enghumleblom, springfrø, sølvbunke, stornesle, skogsvinerot, engsoleie og skogsnelle, er dominerende vegetasjonstype over mesteparten av arealet. Tysbast og leddved ble dessuten registrert spredt i området.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen må karakteriseres som svakt fleraldret. Øvre diameter på gran er rundt 50 cm målt i brysthøyde (dbh), men de fleste trærne ligger i sjiktet 30-40 cm (dbh). Død ved av gran forekommer jevnt, men kontinuiteten er ganske lav. De fleste lægerne er i mildere nedbrytningsstadier, men enkelte godt nedbrutte læger finnes spredt. Også stående død ved i form av høystubber og trær forekommer. Det har det vært drevet noe hogst innenfor avgrensningen tidligere. Enkelte gamle stubber vitner om dette. Området kan også ha vært benyttet til beite før i tiden, men det er ikke spor etter dette i dag.

På befaringstidspunktet den 23. oktober 2019 ble det utført hogst i området vest for lokaliteten. Hogsten kan påvirke lokaliteten.

Artsmangfold: Vedsoppene rynkesinn (*Phlebia centrifuga*), svartonekjuke (*P. nigrolimitatus*) og harekjuke (*Onnia leporina*) (alle NT i h. t. Norsk rødliste for arter, 2015) ble funnet på en granlæger og høystubbe av gran innenfor avgrensningen. I tillegg ble granrustkjuke (*Phellinus ferrugineofusus*), hyllekjuke (*P. viticola*) og tjærekjuke (*Ischnoderma benzoinum*) funnet på granlæger. Potensialet for forekomster av flere vedlevende interessante sopp, spesielt på død granved, vurderes som forholdsvis stort. F.eks. er det sannsynlig at sjokoladekjuke (*Junghuhnia collabens*, VU) potensielt kan forekomme innenfor avgrensningen. Lokaliteten har også noe potensial for enkelte insektgrupper, spesielt tovinger og enkelte grupper herbivore insekter (f.eks. sommerfugler, biller, plantesugere og planteveps) knyttet til denne type skog.

Fremmede arter: Rødhyll forekommer innenfor avgrensningen. Rødhyll er i h. t. Fremmedartlista (2018) vurdert til en art med svært høy risiko for spredning i norsk natur (SE).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med andre tilsvarende lokaliteter knyttet til raviner i regionen. Det er gjort interessante artsfunn i flere slike i denne regionen i de senere år.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer middels på størrelse, middels på arts mangfold og tilstand. Samlet sett vurderes lokaliteten til en viktig

naturtype (B), men i øvre sjikt av denne verdien.

Skjøtsel og hensyn: Skjøtsel er ikke nødvendig for å opprettholde verdiene til lokaliteten.

3 Leira

Naturtype: Flommarksskog - Flompåvirket oreskog
BMVERDI: C

Areal: 2daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i den 25. oktober 2019 av Ole J. Lønnve, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av fuktskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet. Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet i tråd med nyeste versjon av faktaark for naturtypen fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2015). Rødlistestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Henriksen og Hilmo 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger Norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Det er utført MiS-registrering i området, og lokaliteten inkluderer en MiS-figurer.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger tilknytning til et ravinesystem langs elva Leira nord for Nordre Holum gård i Ullensaker kommune. Lokaliteten utgjør flatt parti langs Leira. Leira utgjør grensen mot Ullensaker kommune. Mot nord grenser lokaliteten mot annen skogsmark. Mot vest grenser den mot Leira. Mot øst og sør grenser lokaliteten mot annen skogsmark. Berggrunnen består av fattige bergarter men med et tykt lag av hav- og fjordavsetninger oppå.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjøres av flomskog med utforming flompåvirket oreskog. Gråor er dominerende treslag, men det er også innslag av Salix (selje og vier) og gran i kantsonen mot skog. Flommarkspreget vegetasjon preger feltsjiktet. Flommarksskog er en rødlistet naturtype, og i h. t. Rødlista for naturtyper (2018) vurdert til sårbar (VU). Lokaliteten er forholdsvis lysåpen.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen må karakteriseres som svakt fleraldret. Øvre diameter på gråor er rundt 25 cm målt i brysthøyde (dbh). Det er forholdsvis lite død ved innenfor avgrensningen.

Artsmangfold: Enkelte spredte mandelpil (NT i h. t. Norsk rødliste for arter, 2015) forekommer innenfor avgrensningen, inkludert et antatt forholdsvis gammelt tre. På mandelpil ble vedsoppen putekjuke (*Phellinus punctatus*) registrert, men artsinventaret generelt er lite undersøkt. Gråor i flommarksskog utmerker seg som substrat/levested for flere sjeldne og truede arter biller, lav, moser og sopp. Mandelpil er vertsplante for enkelte spesialiserte bladspisende arter insekter, som ikke går på andre Salix-arter.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med andre tilsvarende lokaliteter knyttet til Leira og andre elver i regionen. Det er gjort interessante artsfunn i flere slike i denne regionen i de senere år.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt på størrelse, antatt forholdsvis lavt på arts mangfold, middels til høyt på påvirkning og tilstand. Landskapsøkologisk skårer den imidlertid forholdsvis høyt. Samlet sett vurderes lokaliteten til en lokalt viktig naturtype (C), først og fremst pga. liten størrelse.

Skjøtsel og hensyn: Skjøtsel er ikke nødvendig for å opprettholde verdiene til lokaliteten.

4 Rud 1

Naturtype: Gammel granskog - Gammel lavlandsgranskog
BMVERDI: C

Areal: 39daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i den 25. oktober 2019 av Ole J. Lønnve, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av fuktskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet. Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet i tråd med nyeste versjon av faktaark for naturtypen fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2015). Rødlistestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Henriksen og Hilmo 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger Norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Det er ingen MiS-figurer innenfor avgrensningen.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger tilknytning til et ravinesystem langs en mindre bekk som drenerer ned i Leira nord for Rud gård i Ullensaker kommune. Lokaliteten utgjør en skogkledd lisode ned mot en bekk i et ravinesystem langs Leira. Leira utgjør grensen mot Ullensaker kommune. Mot nord og vest grenser lokaliteten mot annen skogsmark. Mot øst og sør grenser lokaliteten dyrket mark. Berggrunnen består av fattige bergarter men med et tykt lag av hav- og fjordavsetninger oppå.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjøres av naturtypen gammel granskog med utforming gammel lavlandsgranskog. Gran er dominerende treslag, men det er også innslag av selje og enkelte andre boreale løvtrær. Spisslønn finnes fåtallig. Langs bekken inngår høgstaudevegetasjon. Høgstaudegranskog er en rødlistet naturtype (nær truet, NT, i h. t. Rødlista for naturtyper, 2018). Bl.a. skogsnelle, springfrø, skogsvinerot og storbregner inngår i feltsjiktet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Skogen må karakteriseres som forholdsvis ensaldret, men fuktig og moserik. Øvre diameter på gran er rundt 30-40 cm målt i brysthøyde (dbh). Det er spredt med død ved i litt ulike nedbrytningsstadier. Spor etter gamle stubber finnes.

Artsmangfold: Signalarten granrustkjuke (*Phellinus ferrugineofusus*) ble registrert på en granlåg. Ut over dette er ingen interessante artsforekomster registrert, men lokaliteten vurderes ytterligere til å ha noe potensial for interessante vedsopper knyttet til granved. Også andre interessante organismer, spesielt insekter knyttet til død granved, kan ha tilhold innenfor avgrensningen.

Fremmede arter: Ingen registrert.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med andre tilsvarende lokaliteter med gammel granskog langs til Leira og andre elver i regionen. Det er gjort interessante artsfunn i flere slike i denne regionen i de senere år.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt på størrelse, antatt forholdsvis lavt på arts mangfold, middels til høyt på påvirkning og tilstand. Landskapsøkologisk skårer den imidlertid forholdsvis høyt. Samlet sett vurderes lokaliteten til en lokalt viktig naturtype (C), først og fremst pga. liten størrelse og få artsfunn.

Skjøtsel og hensyn: Skjøtsel er ikke nødvendig for å opprettholde verdiene til lokaliteten.

5 Rud 2

Naturtype: Gammel lavlandsblandingsskog - Ravine-blandingsskog
BMVERDI: B

Areal: 42daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i den 25. oktober 2019 av Ole J. Lønnve, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av fukskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet. Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet i tråd med nyeste versjon av faktaark for naturtypen fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2015). Rødlitestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Henriksen og Hilmo 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger Norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Det er utført MiS-registreringer i området, og lokaliteten inkluderer en MiS-figur.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger tilknytning til et ravinesystem langs en mindre bekk som drenerer ned i Leira sør for Rud gård i Ullensaker kommune. Lokaliteten utgjør skogkledde liser ned mot en bekk i et ravinesystem langs Leira. Leira utgjør grensen mot Ullensaker kommune. Mot nord og sør grenser lokaliteten mot dyrket mark. Mot øst og vest grenser lokaliteten mot annen skog. Berggrunnen består av fattige bergarter men med et tykt lag av hav- og fjordavsetninger oppå.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjøres av naturtypen gammel lavlandsblandingsskog med utforming ravineblandingsskog. Gråor er dominerende treslag, men det er også betydelig innslag av selje, bjørk og osp. Også spisslønn og hassel finnes i lisdene. Gran dominerer spesielt i enkelte partier, og slike partier kan isolert sett henføres til gammel granskog. Imidlertid er løvdominas det mest fremtredende innenfor avgrensningen. I feltsjiktet inngår høgstaudevegetasjon, spesielt langs bekken. Bl.a. skogsnelle, springfrø, skogsvinerot, hvitbladtistel og storbregner inngår i feltsjiktet. Øverst i lisdene finnes partier med lågurtvegetasjon.

Bruk, tilstand og påvirkning: Øvre diameter målt i brysthøyde (dbh) på gråor er om lag 30 cm. Øvre diameter på gran er rundt 50-60 cm, men med et snitt på om lag 45-50 cm. Det er spredt med død ved i litt ulike nedbrytningsstadier av gran, og langs bekken er det mye død ved av gråor. Gamle stubber finnes, og gran har delvis vært tatt ut i partier. Lokaliteten er derfor noe preget av at det har vært utført hogst tilbake i tid.

Artsmangfold: Signalarten granrustkjuke (*Phellinus ferrugineofusus*) ble registrert på en granolag. Ut over dette er ingen interessante artsforekomster registrert, men lokaliteten vurderes ytterligere til å ha noe potensial for interessante vedsopper knyttet spesielt til granved. Også andre interessante organismer, spesielt insekter knyttet til død granved, kan ha tilhold innenfor avgrensningen.

Fremmede arter: Rødhyll forekommer spredt. Rødhyll er i h. t. Fremmedartlista (2018) vurdert til en art med svært høy risiko for spredning i norsk natur (SE).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med andre tilsvarende lokaliteter med gammel granskog langs til Leira og andre elver i regionen. Det er gjort interessante artsfunn i flere slike i denne regionen i de senere år.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer middels på størrelse, antatt middels på arts mangfold, lavt til middels på påvirkning og tilstand. Landskapsøkologisk skårer den imidlertid forholdsvis høyt. Samlet sett vurderes lokaliteten til en viktig naturtype (B), først og fremst pga. arts potensial. Blandingsskoger er blant de skogtypene med høyest arts mangfold i Norge.

Skjøtsel og hensyn: Skjøtsel er ikke nødvendig for å opprettholde verdiene til lokaliteten.

6 Rognstad

Naturtype: Gammel lavlandsblandingsskog - Ravine-blandingsskog
BMVERDI: C

Areal: 7daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i den 23. oktober 2019 av Ole J. Lønnve, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av fukskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet. Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet i tråd med nyeste versjon av faktaark for naturtypen fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2015). Rødlitestatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Henriksen og Hilmo 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger Norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Det er utført MiS-registreringer i området, og lokaliteten inkluderer en MiS-figur.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger tilknytning til et ravinesystem langs en mindre bekk som drenerer ned i Leira øst for Rognstad gårder i Gjerdrum kommune. Lokaliteten utgjør en skogkledde lise ned mot en liten bekk i et ravinesystem langs Leira. Leira utgjør grensen mot Ullensaker kommune. Lokaliteten grenser mot annen skog av mindre verdi. Berggrunnen består av fattige bergarter men med et tykt lag av hav- og fjordavsetninger oppå.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjøres av naturtypen gammel lavlandsblandingsskog med utforming ravineblandingsskog. Gråor er dominerende treslag, men det er også innslag av selje og bjørk. Gran dominerer spesielt i enkelte partier, og slike partier kan isolert sett henføres til gammel granskog. Imidlertid er løvdominas det mest fremtredende innenfor avgrensningen. I feltsjiktet inngår høgstaudevegetasjon, spesielt langs bekken. Bl.a. skogsnelle, hestehov, skogsvinerot, hvitbladtistel og storbregner inngår i feltsjiktet. Øverst i lisdene finnes partier med lågurtvegetasjon.

Bruk, tilstand og påvirkning: Øvre diameter målt i brysthøyde (dbh) på gråor er om lag 20-30 cm. Øvre diameter på gran er rundt 50 cm, men med et godt snitt under dette. Det er spredt med død ved i litt ulike nedbrytningsstadier av gran, spesielt langs bekken. Gamle stubber finnes, og gran har delvis vært tatt ut i partier. Lokaliteten er derfor noe preget av at det har vært utført hogst tilbake i tid.

Arts mangfold: Ingen interessante artsforekomster er registrert, men lokaliteten vurderes til å ha noe potensial for interessante vedsopper knyttet spesielt til granved. Også andre interessante organismer, spesielt insekter knyttet til død granved, kan ha tilhold innenfor avgrensningen.

Fremmede arter: Rødhyll forekommer spredt. Rødhyll er i h. t. Fremmedartlista (2018) vurdert til en art med svært høy risiko for spredning i norsk natur (SE).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med andre tilsvarende lokaliteter med gammel granskog langs til Leira og andre elver i regionen. Det er gjort interessante artsfunn i flere slike i denne regionen i de senere år.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt på størrelse, antatt forholdsvis lavt på arts mangfold, lavt til middels på påvirkning og tilstand. Landskapsøkologisk skårer den imidlertid forholdsvis høyt. Samlet sett vurderes lokaliteten til en lokal viktig naturtype (C), først og fremst pga. arts potensial. Blandingsskoger er blant de skogtypene med høyest arts mangfold i Norge.

Skjøtsel og hensyn: Skjøtsel er ikke nødvendig for å opprettholde verdiene til lokaliteten.

7 Nordre Holum vest

Naturtype: Gammel lavlandsblandingsskog - Ravine-blandingsskog
BMVERDI: C

Areal: 8daa

Innledning: Lokaliteten er registrert i den 25. oktober 2019 av Ole J. Lønnve, BioFokus, i forbindelse med kartlegging av fukskog i Oslo, Akershus og Østfold i 2019, i regi av Miljødirektoratet. Lokalitetsbeskrivelsen er utarbeidet i tråd med nyeste versjon av faktaark for naturtypen fra 2014, og etter NiN-systemet (Halvorsen et al., 2015). Rødlisterstatus for arter følger Norsk rødliste fra 2015 (Henriksen og Hilmo 2015), og rødlistestatus for naturtyper følger Norsk rødliste for naturtyper fra 2018 (Artsdatabanken 2018). Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Avgrensningen er basert på GPS og flyfoto, og er trolig bedre enn 20 meter. Det er utført MiS-registreringer i området, og lokaliteten inkluderer en MiS-figur.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger tilknytning til et ravinesystem langs en mindre bekk som drenerer ned i Leira vest for Nordre Holum gård i Ullensaker kommune. Lokaliteten utgjør to skogkledde liser ned mot en liten bekk i et ravinesystem langs Leira. Leira utgjør grensen mot Ullensaker kommune. Lokaliteten grenser mot annen skog av mindre verdi og fulldyrket mark. Berggrunnen består av fattige bergarter men med et tykt lag av hav- og fjordavsetninger oppå.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjøres av naturtypen gammel lavlandsblandingsskog med utforming ravineblandingsskog. Gråor og hegg er dominerende treslag, men det er også innslag av selje og bjørk. Gran forekommer i partier. I feltsjiktet inngår høgstaudevegetasjon, spesielt langs bekken. Bl.a. skogsnelle, skogsvinerot, og storbregner inngår i feltsjiktet.

Bruk, tilstand og påvirkning: Øvre diameter målt i brysthøyde (dbh) på gråor er om lag 20-30 cm. Øvre diameter på gran er rundt 30-45 cm. Det er spredt med død ved i litt ulike nedbrytningsstadier, mest av gråor, men også av gran, spesielt langs bekken. Gamle stubber finnes, og gran har delvis vært tatt ut. Lokaliteten er derfor noe preget av at det har vært utført hogst tilbake i tid.

Artsmangfold: Den svake signalarten orekjuke ble registrert på gråor. Ut over dette er Ingen interessante artsforekomster registrert, men lokaliteten vurderes til å ha noe potensial for interessante vedsopper knyttet spesielt til granved. Også andre interessante organismer, spesielt insekter knyttet til død granved, kan ha tilhold innenfor avgrensningen.

Fremmede arter: Ingen registrert, men rødhyll kan ha blitt oversett under feltarbeidet.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten må sees i sammenheng med andre tilsvarende lokaliteter med gammel granskog langs til Leira og andre elver i regionen. Det er gjort interessante artsfunn i flere slike i denne regionen i de senere år.

Verdivurdering: Lokaliteten skårer lavt på størrelse, antatt forholdsvis lavt på arts mangfold, lavt til middels på påvirkning og tilstand. Land-skapsøkologisk skårer den imidlertid forholdsvis høyt. Samlet sett vurderes lokaliteten til en lokalt viktig naturtype (C), først og fremst pga. artspotensial. Blandingsskoger er blant de skogtypene med høyest arts mangfold i Norge.

Skjøtsel og hensyn: Skjøtsel er ikke nødvendig for å opprettholde verdiene til lokaliteten.

Artsmangfold

Innenfor forvaltningsforslaget er det registrert flere rødlistede vedsopper (rynkeskinn og svartsonekjuke, harekjuke og frynsevoksskinn, alle vurdert til NT i h. t. Norsk rødliste for arter, 2015), spesielt på Gjerdrum-siden av forvaltningsforslaget. Både harekjuke og frynsevoksskinn er uvanlige i regionen. Også flere signalarter av sopp er funnet på død ved. Langs Leira ble det registrert mandelpil (NT). Området vurderes til å ha ytterligere potensial for flere interessante vedlevende sopp. Også flommarkogen kan ha interessante forekomster av bl.a. moser, men også arter knyttet til død ved av gråor. Åpne leireflater i tilknytning til bekkene i området kan ha forekomster for enkelte spesialiserte moser, f.eks. grøftelommose (NT). Området vurderes dessuten til å ha et betydelig potensial for insekter, både med hensyn på arts mangfold generelt, og sjeldne og/eller rødlistede arter spesielt. Enkelte undersøkelser i ravinesystemer på Romeriket indikerer dette (Blindhem m.fl. 2018). Rikelig med død granved i lavereliggende deler av Østlandet gir dessuten potensial for en rekke vedlevende insekter, f.eks. biller. Også arter knyttet til ulike treslag og urtevegetasjonen kan være tallrike i denne type miljøer.

Området vurderes forøvrig til å ha en viktig funksjon for vilt, spesielt fugl.

Samlet sett vurderes arts mangfoldet til **.

Tabell: Artsfunn i Rud. Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerne-område (nr)
Karplanter	Daphne mezereum	tysbast		1	1
	Salix triandra	mandelpil	NT	1	1
Sopper	Inonotus radiatus	orekjuke		2	1 1
	Ischnoderma benzoinum	tjærekjuka		2	1 1
	Onnia leporina	harekjuka	NT	2	1 1
	Phellinus ferrugineofuscus	granrustkjuka		7	4 1 1 2
	Phellinus nigrolimitatus	svartsonekjuka	NT	1	2
	Phellinus viticola	hyllekjuka		2	1 1
	Phlebia centrifuga	rynkeskinn	NT	3	1 1 1
	Phlebia unica	frynsevoksskin	NT	2	2
	Stereum subtomentosum	viftelærsopp		1	1

Avgrensning og arrondering

Averstad har en relativt god arrondering hvor mesteparten av aktuell eldre skog er inkludert. Forvaltningsforslaget forholdsvis stort av størrelse. Forslaget grenser i alt vesentlig mot dyrket mark og noe skog av mindre verdi. Forslaget vurderes som middels godt arrondert, da påvirkningen fra omkringliggende arealer vurderes som signifikant. Forvaltningsforslaget er justert i forhold til dyrket mark, og tildes den hogsten som pågikk under kartleggingen. Partier med liten verdi ellers i undersøkelsesområdet i nord er også utelatt i forvaltningsforslaget. Forvaltningsforslaget har begrenset utvidelsespotensial, men det må sees i sammenheng mot andre tilsvarende områder i nærheten og langs Leira.

Andre inngrep

På Gjerdrum-siden av undersøkelsesområdet skulle det tas ut store mengde tømmer høsten 2019. Flatehogst ble her utført mens feltarbeidet ble utført oktober 2019. Dette er svært uheldig, siden denne hogsten mer eller mindre vil berøre de biologisk viktigste delene av forvaltningsforslaget. Spesielt kjerneområdet 1 er trolig blitt sterkt berørt. Noen av de viktigste biologiske verdiene innen forvaltningsforslaget omfatter kjerneområde 1.

Vurdering og verdisetting

Rud er et middels arrondert (**), men et forholdsvis stort område (**), med tildels høy grad av yttre påvirkning i det siste (pågående hogst) (*). Som følge både av nye vindfall, ustabile lisider og høy produktivitet er det forholdsvis mye død ved i området (**). Kontinuiteten i død ved for området som helhet vurderes til middels (**). Grana er neppe veldig gammel (øvre alder sannsynligvis mellom 70 og 100 år). Imidlertid er området høyproduktivt, slik at trærne (og skogen) blir biologisk gamle raskere enn på lavere bonitet. Som følge av dette vurderes gamle bartrær til **, gamle løvtrær til ** og gamle edelløvtrær til 0. Store deler av området er grandominert, men det er betydelig innslag av flere boreale løvtrær (**). Dessuten er det flere naturtyper i området (spesielt gammel granskog og flommarkspreget grår-heggeskog). Det er også noe variasjon i vegetasjonstyper, lågurt- og høgstaude-skog i tillegg til noe flommarksskog (**) og området dekkes av høyproduktiv skog på rike mark (***). Høgstaudegranskog og flommarksskog er begge rødlistede naturtyper. Rent topografisk består forvaltningsforslaget av flere mindre ravedaler ned mot Leira. Den topografiske variasjonen anses derfor å ha middels topografisk variasjon (**). Det er enkelte funn av sjeldne eller rødlistede arter i området (**), og det er et forholdsvis stort potensial for flere arter knyttet til død ved i høyproduktiv granskog samt generelt i denne type miljøer, spesielt insekter.

Skogområdet faller inn under den generelle mangelen "gjenværende, forholdsvis intakte områder av lavreliggende skog i nemoral, boreonemoral og sørboreal vegetasjonssone" i lista over prioriterte mangler for skogvernet i Norge. Skogområdet faller også inn under den regionale mangelen "boreal naturskog, særlig flommarksskog i boreonemoral sone i Øst-Norger, men også gammel granskog rik på død ved. Områder som dette, er svært viktig for en rekke rødlistede arter. Det foreslåtte forvaltningsområdet har imidlertid lite utvidelsespotensial, men må sees i sammenheng med tilsvarende områder langs Leira og i regionen forøvrig.

Samlet sett vurderes forvaltningsområdet til 3 poeng.

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Rud. Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fra-værende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørt-het	Død ved mengde	Død ved kontin.	Gamle bar-trær	Gamle løv-trær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slags-fordeling	Topo-grafisk-variasjon	Vegeta-sjons-variasjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Arron-dering	Samlet verdi
1 Leirud 1	**	**	**	**	**	0	**	**	**	**	**	-	-	**
2 Leirud 2	**	***	**	**	*	0	*	*	*	**	**	-	-	**
3 Leira	**	*	*	0	**	0	*	*	*	**	*	-	-	*
4 Rud 1	**	*	*	*	*	0	*	*	*	**	*	-	-	*
5 Rud 2	*	**	**	**	**	0	**	**	*	**	**	-	-	**
6 Rognstad	*	*	*	*	**	0	*	*	*	**	*	-	-	*
7 Nordre Holum vest	*	*	*	*	*	0	*	*	*	**	*	-	-	*
Samlet vurdering	*	**	**	**	**	0	**	**	**	***	**	**	**	3

Mangeloppfyllelse

Flommarksskog er vurdert til en naturtype med høy grad av udekket vernebov i Oslo og Akershus (Viken). Arealer overskrider inngangsverdien for minsetareal for høy mangeloppfyllelse og området gis derfor høy mangeloppfyllelse for temaet mangelnaturtyper.

Gammel skog på høy bonitet er vurdert til middels dekket vernebehov. Både vernebhovet for høyproduktiv lavlandsskog og flommarksskog gir i sum relativt høy mangeloppfyllelse m.h.p. mangelnaturtyper. Forvaltningsforslaget er forholdsvis lite av størrelse, og den får derfor ** for parameteren generelle mangler. Restureringspotensialet for det av arealet som ikke har naturtypeverdi vurderes til ***. Skogen står på høy bonitet, og den vil derfor relativt raskt restidues etter inngrep.

Samlet gis derfor forvaltningsforslaget høy mangeloppfyllelse.

Vurdering av mangeloppfyllelse for ulike vernemålsetninger for lokalitet Rud.

Mangelnaturtyper: Middels mangeloppfyllelse

Generelle mangler (lavlandsskog, høybonitets skog og biologisk gammel skog): Middels mangeloppfyllelse

Restaurering- og utviklingspotensial: Høy mangeloppfyllelse

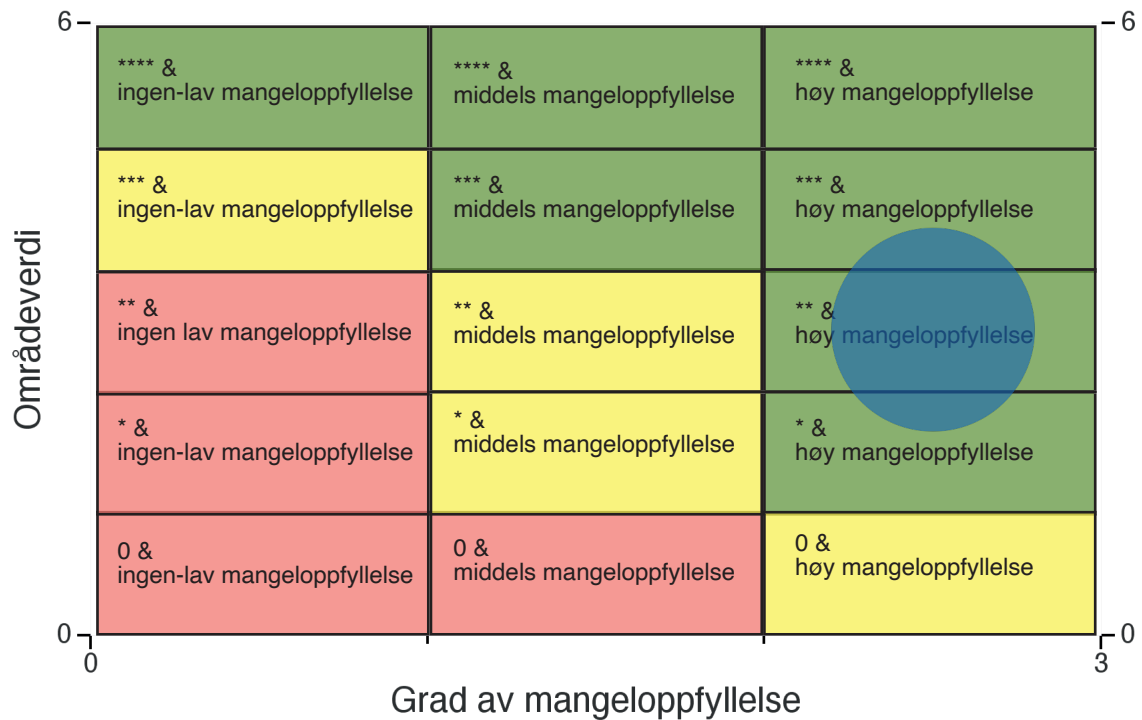
Storområdekvaliteter: Ikke aktuell

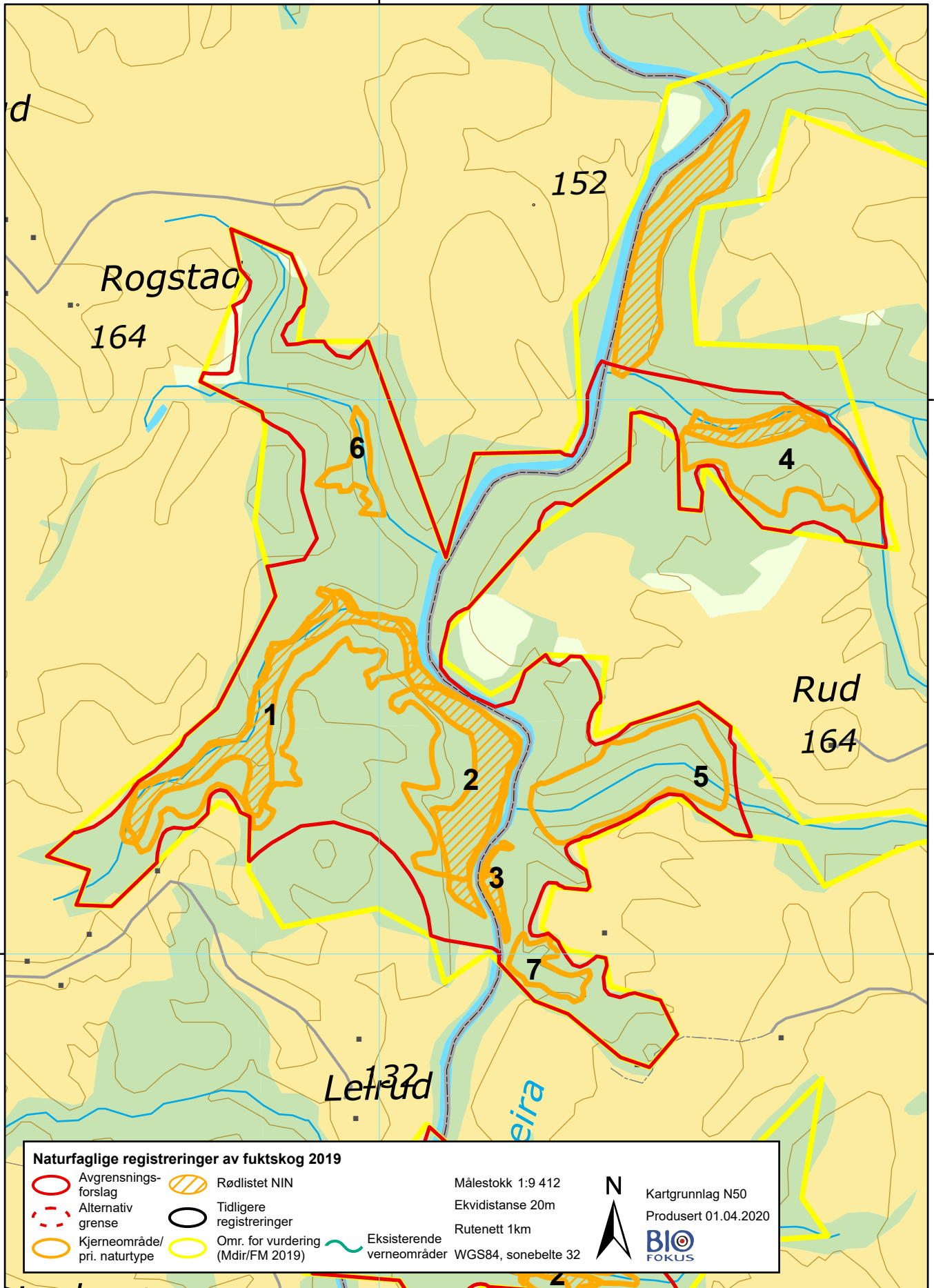
Samlet mangeloppfyllelse: Høy mangeloppfyllelse

Referanser

Framstad, E. (red.), Blindheim, T., Granhus, A., Nowell, M., Sverdrup-Thygeson, A. 2017. Evaluering av norsk skogvern i 2016. Dekning av mål for skogvernet og behov for supplerende vern. NINA Rapport 1352. 149 s.

Figur: Blå sirkel angir området Rud sin områdeverdi (loddrett akse) og grad av mangeloppfyllelse (vannrett akse). Fargene i figuren angir en faglig totalvurdering av området egnethet for vern. Figuren viser kartlagte naturverdier og mangler ved skogvernet i henhold til Framstad et al. 2017 i sammenheng. Typiske utslag kan være at områder som i dag har lav naturverdi, men som raskt kan utvikle egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, bør vurderes som kandidat for vern hvis mulig. Tilsvarende kan områder som har middels og høy naturverdi, men få egenskaper som dekker inn viktige mangler i skogvernet, settes på vent fordi det da allerede er vernet mange slike områder i en regionen. Ligger den blå sirkelen helt eller delvis over grønne felter er det meget gode faglige grunner for å undersøke mulighetene for vern av området. Ligger den blå sirkelen over gule felter bør områdets egnethet vurderes nærmere. Ligger den blå sirkelen over røde felter bør vern ut fra naturfaglige grunner ikke vurderes."

Bilder fra området Rud

Parti fra lokaliteten. Foto: Ole J. Lønnve

Parti fra lokaliteten. Foto: Ole J. Lønnve

Parti fra lokaliteten. Foto: Ole J. Lønnve

Harekjuke på høystubbe av gran. Foto: Ole J. Lønnve